

Szczescô nie kùpisz

Odslona II

Scena 1

[...]

(W tle domek nadleśnictwa, park, ławka, parobek siedzi i wprawia nowy trzon w łopatę. Nastrój wesoły, śpiew ptaków, wiosna. Wchodzi wynędzniały krawiec, ubrany w połatane łachy, na głowie zimowa czapka. Kuśtyka. Nieśmiało podchodzi do drzwi pałacu, próbuje chwycić za klamkę. Z sieni rozlega się szczekanie psów. Krawiec zląkł się, włożył czapkę i zrywa się do ucieczki. Parobek podniósł głowę i obserwuje, co się dzieje. Przyjaźnie kiwa na krawca.)

Parobek: – Aùgùst! Witôjże! Gdze że të sã tu todrëjesz?

Krawiec (zdyszany): – Ach jenë, dobrze, że të tu jes; psów jô sã bòjã, a chiże ùcekac jô ni mògã...

Parobek: – No, ale za czym të tu przëlôzł?

Krawiec: – Jô tu chcã szëc... Jô chcã ù nadlesnégò szëc, rozmiejesz?

Parobek (zdziwiony): – Szëc?

Krawiec: – Jo.

Parobek: – Tec òn ju mò krówca! Dzys reniutkò przëlôzł, wej ten Langa z Wësoczi. Kùczrowi mò znôwù libercjã ùszëc – łòńszëgò roku tész tu szil...

Krawiec (niemile zaskoczony, wytknął język i tak chwilę zamarł)

Parobek (robi miejsce krawcowi na ławce): – Të schòwôj swój jãzór i wez sobie sadnij.

Krawiec: – Jo, jo, jo i wej tak...

Parobek (zdziwiony): – I të chcòł tu szęc? Czë cebie nadlesny wzywòł czë co?

Krawiec: – Nié, ale Knyba...

Parobek: – Kto?

Krawiec: – Knyba, nasz sąsòd, mie tu kòzòł jic. No i kòbiéta téz wëgòniła ... nibë, że to je dzys cepło i słunkò swiéci (odetchnął zmęczony i kijem odsunął czapkę z czoła, odłożył kij i zakołysał głową zmartwiony), hm, hm, hm (opiera ręce na kolanach, nerwowo porusza stopami, spuścił głowę, patrzy w ziemię; po chwili, podnosząc głowę...): To jò przëszedł za późno... – gòdòsz?

Parobek (nożem skrobie trzon łopaty): – [...] Ale të nie gòdòsz pò miemieckù?

Krawiec: – Nié...

Parobek: – Szkòda twòji turbacji!

Krawiec: – Tak jò so mësłòł, żebë chto za mie do nadlesnégò przemówił (wzdycha)... Wiész, jak je – jesc sã chce, a ni ma co (nerwowo sięga do kieszeni, wyciąga tabakierę, ale jest pusta. Przytyka do nosa, wacha i chowa do kieszeni). Knyba mie tak mówił: kto jak kto... ale nadlesny mò co szęc (palcami wyciera nos i ociera je o spodnie).

Parobek: – Dwùch krawców òn wierã bë nie pòtrzebòwòł... i szkòda twòji turbacji...że të sã tak dalek tu czołgòł – jenë kòchany!

[...]

Scena 3

(Otwierają się drzwi pałacu, wychodzi z nich, zawijając jakieś zawiniątko, blady i przerażony Langa, kieruje się w stronę mężczyzn na ławce)

Parobek: – Co tam sã stało? Nie bądzesz ù niego szil?

Langa (milczy, oparł ręce na lasce ze srebrną obrączką, głośnie wzdycha)

Krawiec: – Mòsz ładny czij...a jò... (wskazuje na swój, samorobny, sękaty) móm taczi brzëdci, z jałowca jem gò so wëstrugòł...

Langa (spojrzał na niego wyniośle i pogardliwie): – Të téz ni mòzesz sã ze mną mierzëc! (wzdycha i dalej siedzi milcząc)

Parobek: – Në, pòwiëdźże, co sã stało?

Langa: – Przecął jem dekã. (Parobek i krawiec spojrzeli na siebie, nic nie rozumiejąc)

[...]

Parobek: – No a co dali?

Langa: – No, co dali, to të sã ju mòzesz domëslec... Bò dali to zem ju sukna nie krajòł, a gòspòdëni to pòwiedza „wielmòżny”, a wielmòżnò to pòwiedza „jemù”, nadlesnémù, a òn tam do mie przëszedł i rëczòł. Jo, a tak cë wrzeszczòł, jakbë gò kto warem òblòł... A jò stojã zdrãtwiały i nie wiedzòł, co miòł gadac... Tedë òn wëjął cos z czeszeni i to cësnał na zemiã i miòł jem stąd wëlec – pòwiedzòł – i sobie jic. To téz i szedł. I wej tak...

Parobek: – A co to òn cësnał na zemiã, nie wiész, co to bëło? Bò mòze to bëłë piëndze?

Langa (zawzięcie): – Nie wiém. Jakbë to bëłë piëndze, to bëm jich i tak nie pòdniòł. Niech sòm pòdniëse i mie dô, jak mie dac chce. Jo!

Krawiec (naiwnie zaciekawiony): Tëc òn bë jednak piëndzy na zemiã nie cësnał?!

Parobek: – Kto wié, czë nié. Taczi pan mòze so to leistnąc!

Krawiec: – Jenë kòchany, jenë, jenë...

Parobek (do krawca): – A widzysz! A të chcòł tam szęc... Dobrze, że të tam do niego nie lòżł!

Langa: – To të chcòł tam szęc?! Të chcòł mie wëgrëzc, czë co? Të!... ù wszarzi mòzesz szęc, a nié ù panów, rozmiejesz! (krawiec patrzy w ziemię)

Scena 4

Krawiec (zdesperowany, kiwając głową) Jo, tak to mie jidze na tim bòszcim swiece... A Knyba mie mówił, że szczescé jò mùszã jic szëkac... (głosem załamany) a doma nie sedzec, a terò mie nic jinszégò nie òstało, jak hockac sã nazòd, dodóm, i wój tak. Jenë kòchany, jenë, jenë... (poprawia czapkę, zapina surdut, podnosi się z klocka, widzi, że od strony pałacu nadchodzi, szukając kogoś, pokojówka w białym czepku, w lewej ręce trzyma tackę z pustą szklanką, w prawej banknot)

Pokojówka: – Wa jesta kròwc? (krawiec, wystraszony, przytaknął i usiadł). To wezta te pieńdze... (krawiec, zdumiony, po chwili bierze banknot) i mòglësta te pieńdze zarò pòdniesc, a nie co nadlesny tak baro sã rozgòrzył. (przez nieuwagę szkanka spada z tacy i się rozbija. Zła pokojówka wraca do dworku)

Krawiec (przyglądając się banknotowi, tuli go do piersi, kołysze się, śmieje i ochryplym głosem mówi. Parobek zbiera szkło): – Tëc to je szczescé! (głośno się śmieje, siada na ławce). Jo, to je szczescé... (chowa banknot) A Knyba mie mówił, że jak chcesz miec szczescé, mùszisz wëlëzc na wies.

[...]

Ana Łajming, Szczescé, Gdańsk 1959

